

Europese maatregelen Coronacrisis

De Europese Unie neemt veel maatregelen om de economische gevolgen van de Coronacrisis in toom te houden. Team Brussel heeft een overzicht van al die maatregelen gecreëerd. Hierin is zowel het steunpakket voor bedrijven als de steun aan lidstaten opgenomen. Daarnaast komen de maatregelen van de Europese Investeringsbank en de afspraken over de binnen- en buitengrenzen van de Schengenzone aan bod.

Inleiding

De EU is op allerlei manieren betrokken bij het beleid om Covid-19 het hoofd te bieden. De bevoegdheden van de EU wisselen sterk per betrokken terrein (bijvoorbeeld: bij beoordeling staatssteun heeft de Commissie veel bevoegdheden, op het terrein van gezondheidsbeleid alleen vrijblijvende coördinatie). Doordat de bevoegdheden zo verschillen zie je soms Commissievoorzitter Von der Leyen het voortouw nemen, op ander momenten de Voorzitter van de Europese Raad Michel, of de Raad van Ministers, of de Eurogroup. Het EP is in dit stadium nog weinig in beeld, maar dat verandert als de voorstellen die nu op tafel liggen wetgeving moeten worden.

Gezondheidsbeleid

- De ministers van Gezondheid en van Binnenlandse Zaken hebben frequente conference calls met de EU Cie.
- De Cie heeft een [verplichte exportlicentie](#) voor Covid-19-relevante gezondheidsgoederen ingevoerd; geen verbod, maar wel voorafgaande toestemming. De licentie is de komende 6 weken nodig.
- De Cie werkt samen met de medische industrie aan gecoördineerde aanbestedingen, via een [rescEU stockpile](#)
- Er is een omvangrijk pakket van meer dan 400 miljoen € aan [extra R&I steun](#) vastgesteld voor het ontwikkelen en vermarkten van een vaccin.

Steun aan bedrijven

- Het Corona Response Investment Initiative CRII (37 mrd) is gericht op MKB en de gezondheidssector. Meer informatie is te vinden in ons [artikel](#) of in de [publicatie](#) van de Commissie.
- Commissaris Vestager heeft een nieuw, veel soepeler, staatssteunkader voorgesteld; Het kader geeft lidstaten de volledige flexibiliteit zoals voorzien in het staatssteunkader om de economie te ondersteunen, vergelijkbaar met de bankensteun in 2008, en zonder dat generieke maatregelen van tevoren moeten worden aangemeld. Het nieuwe tijdelijke raamwerk stelt Lidstaten in staat: 1) per bedrijf steun van 800.000 euro te geven in de vorm van schenkingen of belastingvoordelen, 2) gesubsidieerde staatsgaranties op bankleningen te geven, 3) publieke en private leningen met gesubsidieerde rente mogelijk te maken. 4) Het raamwerk erkent ook de belangrijke rol van de banksector om de economische effecten van Covid-19 te bestrijden door hulp door te geleiden naar de uiteindelijke bestemming, vooral ook MKB. 5) korte termijn export krediet (aanvullende flexibiliteit, zodat de staat op korte termijn export-krediet verzekering kan vorderen indien nodig). Meer informatie is te vinden in ons [artikel](#) of in de [publicatie](#) van de Commissie.

Steun aan lidstaten

- De Eurogroep heeft aangegeven bereid te zijn 'to do whatever it takes and more'. Daarnaast gaf de Eurogroep aan beschikbare flexibiliteit in het SGP benutten ([bron](#)).
- In de Eurogroep is aan de orde of het European Stability Mechanism ESM mag worden gebruikt voor noodsteun aan lidstaten. In het ESM is 410 mrd beschikbaar. De meningen daarover zijn verdeeld. Omdat het mechanisme nooit eerder zo is ingezet vrezende zuidelijke lidstaten dat het inzetten van het ESM-investeerders in staatsobligaties afschrikt en leenkosten verhoogt.
- Tegelijkertijd speelt dat een aantal lidstaten (met name Frankrijk en Italië) de discussie heropent over 'Eurobonds', nu verpakt als 'Coronabonds'. Met het gezamenlijke schuld papier kunnen landen met hogere schulden goedkoper lenen. Nederland is terughoudend. Tijdens de ECOFIN vergadering (20/03) wordt hier verder over gesproken.
- De [European Banking Authority](#) heeft aangegeven maximale flexibiliteit te zullen hanteren om banken in staat te stellen hun rol te spelen.
- Ook de Europese autoriteit voor verzekeraars (EIOPA) gaat [flexibeler](#) om met de kapitaaleisen zodat verzekeraars beter om kunnen gaan met de pandemie.
- Het Europese Solidariteitsfonds (800 miljoen), dat bedoeld is voor steun aan lidstaten bij natuurrampen, ook voor Corona mag worden [aangewend](#).

Economisch stimuleringspakket ECB

- De ECB heeft een economisch stimuleringspakket van 750 mrd. [aangekondigd](#), bovenop de 120 mrd. van vorige week. De ECB kondigde tevens aan de eigen opkoopregels te willen herzien en "flexibel" om te gaan met de grens tot waar ze van een bepaald land staatsobligaties mogen opkopen.
- De zogenaamde 'Pandemic Emergency Purchase Programme' loopt tot eind 2020.
- Tegelijkertijd gaf de ECB aan dat verdere maatregelen mogelijk zijn.
- De aankondiging had direct effect. De prijs voor Italiaanse 10-jarige staatsobligaties steeg (en daarmee daalde het rendement). Een teken dat investeerder het land als minder riskant zien.

Steun via de Europese Investeringsbank EIB

- De EIB zal tot 40 miljard euro aan financiering [mogelijk maken](#) om bedrijven die zijn getroffen door het coronavirus financieel te ondersteunen. De 40 miljard euro bestaat uit 20 miljard euro aan garantstellingen voor banken, 10 miljard euro aan liquiditeit waarmee banken werkkapitaal aan het midden- en kleinbedrijf kunnen verschaffen en 10 miljard euro voor het opkopen van leningen met onderpand. Daardoor kunnen banken risico's afwentelen en weer meer leningen verschaffen.
- De EIB zorgt via bestaande middelen dat er geld beschikbaar is voor bedrijven in de zorg die noodinfrastructuur nodig hebben of werken aan de ontwikkeling van vaccins tegen het coronavirus.

Intra-EU grenzen (exportbeperkingen)

- De Cie heeft [guidelines](#) vastgesteld die lidstaten moeten naleven bij het nemen van interne grensmaatregelen. Voorop staat dat de Interne Markt zo veel mogelijk intact moet blijven. Maatregelen moeten daarom transparant, proportioneel en voldoende gemotiveerd zijn en op een specifieke transportmodaliteit gericht zijn. Ze moeten ook aan de Commissie gemeld worden.

- De Cie insisteert dat de interne grenzen open moeten blijven voor o.a. medische hulpgoederen (voor NL belangrijk) en voedsel.
- De Europese Transport ministers bespraken het effect op de transportsector van de maatregelen om verdere verspreiding van het coronavirus te voorkomen. Veel landen binnen Schengen hebben al extra restricties aan de grenzen ingevoerd en ondanks pogingen van de Commissie om die zo beperkt mogelijk te houden is het waarschijnlijk dat deze maatregelen zullen blijven. Er wordt gezocht naar manieren dat goederen nog steeds zo veel mogelijk vervoerd kunnen worden. Green lanes moeten zorgen dat vervoer van essentiële goederen sneller gaat.

EU buitengrenzen

- De Europese Raad heeft op 17 maart besloten de buitengrenzen voorlopig voor 30 dagen te sluiten voor niet-noodzakelijk reisverkeer. Aangezien dit niet ene bevoegdheid is van de Commissie moet elk land zelf de maatregel invoeren. Zie voor meer informatie ons [artikel](#).